

بررسی میزان موفقیت طرح های هویت بخشی فضاهای گمشده شهری با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی AHP (مرکز محله آخوند قزوین)

محمدرضا صادقی مقدم^۱، الهه یزدی ها^{۲*}، محدثه یزدی پور قزوینی^۳

- ۱- کارشناسی ارشد طراحی و برنامه ریزی شهری و منطقه ای، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، m.sadeghi62@gmail.com
- ۲- دانشجوی مهندسی شهرسازی، پژوهشگر مرکز تحقیقات صنعت ساختمان دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، e.yazdiha@yahoo.com
- ۳- دانشجوی مهندسی شهرسازی، پژوهشگر مرکز تحقیقات صنعت ساختمان دانشگاه آزاد اسلامی قزوین، m.yazdipour@ymail.com

چکیده

فضاهای گمشده شهری فضاهای منحصر به فرد در داخل شهر هستند که استفاده نشده یا به طور قابل توجهی مورد استفاده قرار نگرفته اند. به عبارتی دیگر محدوده های ناخوشایند شهری هستند که در فرایند طراحی دوباره ی فضاها هیچ ارتباط مثبتی با محیط پیرامون و استفاده کنندگان خود برقرار نکرده اند. از این رو ساماندهی و احیای فضاهای گمشده و معطل مانده از طریق تزریق عملکردهایی برگرفته از منابع و ثروت های هویت بخش، بخشی از تکنیک هایی است که می تواند توسط متخصصین مورد تجربه و آزمون قرار گیرد تا این گونه فضاهای طرد شده ی شهری بستری برای حضور، وقت گذرانی، دیدن و دیده شدن فراهم آورد. با این توصیف و لحاظ اهمیت موضوع در این مقاله سعی شده است ضمن معرفی فضاهای گمشده شهری و بررسی معیارهایی جهت احیای هویت در این گونه فضاها، با بهره گیری از مدل تحلیل فرآیند سلسله مراتبی (AHP) و به روشی توصیفی تحلیلی میزان موفقیت طرح احیا هویت در مرکز محله آخوند قزوین براساس معیارهای هویت بخش یادشده در فضای گمشده مورد بررسی قرار گیرد. نتایج حاصل از این بررسی ها نشان از عدم موفقیت طرح احیای هویت مرکز محله آخوند بدلیل عدم توجه به معیارهای اصلی هویت بخشی فضا داشته است و آن طور که باید هویت و پویایی و تعلق خاطر را در آن فضا به ساکنین خود منتقل ننموده است.

واژه های کلیدی: هویت، فضاهای گمشده شهری، محله آخوند قزوین، فرآیند تحلیل سلسله مراتبی AHP

۱- مقدمه

امروزه شهرها با مشکل بزرگی در زمینه طراحی شهری روبرو هستند فضاهای شهری نقش خود را از دست داده اند فضاهایی که در گذشته ای نه چندان دور، اجتماعی ترین فضاهای هر شهر به شمار می آمدند، امروزه به کهنه ترین نقاط شهری تبدیل شده اند و نتوانسته اند با گسترش شهر نقش و جایگاه واقعی خود را پیدا کنند و در حیات شهر جدید هیچ نقش مؤثری ندارند [۱]. برخی از تعاریف این فضاهای شهری استفاده نشده و گم شده بر مبنای این واقعیت است که دارای فعالیت های انسانی یا زیرساخت های مناسب نمی باشند و برخی دیگر بر این عقیده اند که آن ها بدون فعالیت های شهری و در برخی موارد آلوده رها شده اند [۲]. بنابراین اگر چه پس رانده شده اند ولی هر آن می توانند سربرآورند. مسئله ای که